

תי רימה את מי

מוטי פרידמן את ישראל - או ברנרד בלומפילד את קנדה?

מ שהו מוזר מתרחש בימים אלה ב" בית המישפט המחוזי בתל-אביב. בפני השופט דב לוינ מתנהל מישפט מדיני נגד ישראל נגד מרדכי (מוטי) פרידמן, הנאשם בעבירות מס-הכנסה ומטבע זר. אולם ככל ששומע השופט עדים, רבים יותר, וככל ששואל התובע מיכה קירש שאלות רבות יותר, מתגלית רמאות הרבה יותר גדולה: רמאות שבה מעורב אדם אשר על שמו נקרא איצטדיון בתל-אביב ואשר הוא לא נעצר, ולא הוגש נגדו גיליון-אישום, למרות שפינחס ספיר אישר בראיון לדבר את גילויי העוול הזה כי אדם זה, ברנרד בלומפילד, גנב 30 מיל' יון דולר ממדינת ישראל.

תיק במס-הכנסה. הוא ביקש מן הממונים עליו לדווח על כך לפש"מ. אך מס' תבר כי לא קרה דבר, למרות הדיווח שלו. למעשה, במשך כל שנות קיומה של חברת הנפט של פרידמן ובלומפילד ב" ישראל, לא היה לה תיק במס-הכנסה! רק כתוצאה מועדת-החקירה בפרשת נתיבי-נפט, ומהוראת היועץ-המישפטי לממשלה לחקור את מוטי פרידמן, החלה גם חקירת מס-הכנסה בעניין החברה, ש' עבדה בהיקף של מאות מיליוני לירות לשנה.

המניות של אי.א.א.ס., ויפקיד את התמונה באוצר. חלפה השנה, והנה, לפי טענתו של מיכה קירש, פנה עורך-הדין מיכאל פירון לאוצר, וביקש ארכה של שנה נוספת. קבע מיכאל קירש בבית-המשפט: "ההארה הזאת היתה פיקציה ורמאות, מפני שבתאריך הזה כבר נמכרו המניות, וכבר היתה השקעה של התמורה בבנק פריזון בשווייץ." (הבנק הוא אגב, של הברון רוטשילד, מטפחו של פרידמן). מכאן, טען קירש, שהרישיון הוצא במימרה שכן מבקשו ידעו כי המניות נמכרו כבר, אבל, לחזור אל מוטי פרידמן ובר' נרד בלומפילד. ובכן, בלומפילד (70), פעיל מאוד בעיסקי הציונות בקנדה. לבד

האופציה עם שינוי. האופציה על שמי או על שם מי שאצין בשמו, כדי שאעשה הסידורים עם אנגלו-אפריקן שישלמו לך את ה-20 אלף דולר. שולח גם ערבות אישית לביצוע. לא מוכן לדבר בטלפון מתל-אביב, מציע כי בלומפילד יחתום על האופציה ויחזיר לי."

הונאה לשם רמאות

מ ח שקרה היה פשוט: בלומפילד החליט למכור את הציוד של ישקו בישראל. מוטי פרידמן רצה לקנות, אבל לא על שמו, כדי לא לדווח לאוצר.

עסקי הנפט של ישראל (1)

התקשרו

זה, ולכן קיבלה מדינת ישראל רק כ-14 מיליון דולר ממנו. אולם גם יהושע בן-ציון הפסיד 30 מתוך 47 מיליון הדולר שהואשם כי גנב - אבל נגדו הוגש כתב-אישום. ואילו ברנרד בלומפילד ממשיך לבוא ארצה, וגם העיר כנגד מוטי פרידמן.

אולם בדיוק כשם שמבין סיבכי פרשת הבנק של טיבור רונבאום התגלתה גניבת 30 מיליון הדולר של בלומפילד, כך גם בין סיבכי מישפטו של מוטי פרידמן, התגלתה פרשה מסעירה הרבה יותר: האם העובדות שעליהן נסב המישפט מצביעות על כך שמוטי פרידמן ביקש לרמות את שילטונות ישראל, או על כך שברנרד בלומפילד ביקש לרמות את שילטונות קנדה, ארצו? לתובע, מיכה קירש, לא איכפת שגם בלומפילד הוא גנב ורמאי. העיקר, מבחינתו, הוא שירשיעו את מוטי פרידמן. לסניגוריו של מוטי פרידמן, ולי רואי-החשבון שלו ושל בלומפילד, לסלי גולדשמידט, איכפת מאוד לטעון כי מוטי וגולדשמידט הם שיות זכות וטהורות, וכי בלומפילד לבדו הוא הזאב הרע.

נפתח מעולם תיק לחברת ישקו של פרידמן ובלומפילד? אבל זהו עניין צדדי בלבד. כדי לרענן את הזיכרון, יש לחזור בקיצור נימרח על הרקע למישפט. במהלך העדויות ש' נמסרו בוועדת-החקירה של נתיבי-נפט נטען, כי מוטי פרידמן קנה את ציוד-הקידוחים של חברת הנפט ישקו (חברה קנדית הרשומה בבורסה של קנדה, ואשר פעלה בתחום הנפט הישראלי וקנדה) ב' סכום של 385 אלף דולר. הקונה היתה חברה בשם ישראל קונטיננטל דרילינג, קורפוריישן הרשומה באיי בהאמה, ולכן לא ניתן לברר מהים בעליה. החברה ה' מוכרת של בלומפילד קרויה ישראל קונטיננטל אויל קומפני (יש עוד חברה בשם קונטיננטל לקידוחים הרשומה ריש' מית על שם מוטי פרידמן).

ובכן, לאחר פירסום בעיתונות האנגלית על המכירה, פנה ברנרד בלומפילד לי פרקליט המדינה, גבריאל בן, וטען כי הוא קיבל תמורת הציוד רק 70 אלף דולר, מזה 20 אלף דולר במזומן והיתר תשלום חובות של ישקו בישראל, על-ידי הקונה.

מגניבת 30 מיליון הדולר שהורשה לידי דיוויס למדינת ישראל (העוול הזה, 1937), הפעיל את חברת ישקו בחיפוש-נפט ב' ארץ. עבודות-הקידוח עברו בוצעו באמצ' עות חברת פונטיאק, חברה אמריקאית מטכסס שהיפשה נפט בישראל.

ה"ציניות" של בלומפילד

ב שנת 1956, בגלל מיבצע-סיני, הח' ליטו האמריקאים לעזוב את ישראל, מכרו את הציוד של חברתם לישקו של בלומפילד ב-100 אלף דולר ועוד 10% מכל התמורה לנפט שיתגלה על-ידי ישקו. מוטי פרידמן עבד קודם אצל פונטיאק, ולאחר מכן עבר לעבוד אצל ישקו יחד עם אביו, אברהם פרידמן, אף הוא מומחה לנפט. קידוחי החברה לא הוכתרו בהצלחה. היא היתה שותפת למיספר קידוחים, וכפי שהתגלה בדיוני ועדת-החקירה של נתיבי-נפט, נהנתה בעיקר מהפילות לטובתה, תוך ניצול מעמדו של בלומפילד, ראש התנועה הציונית בקנדה. הציוניות של בלומפילד עלתה לחברת נפטא הרבה כסף מיותר, שהיה עליה לשלם לישקו ללא כל צידוק כלכלי, לפי הנחיות מלמעלה.

באמצע שנת 1962 נמאס לבלומפילד להפסיד כסף בישראל, והוא החליט לחסל את פעילותיו בארץ. החל משא-ומתן בין בלומפילד לפרידמן, וזה התנהל במלגות שונים (דורצ'סטר בלונדון, ציריך בציריך), רק לא בישראל.

סוכם כי בלומפילד יתן אופציה למכירת הציוד, יקבל תמורה כאילו מכר, אולם האופציה לא תמומש. כך יוכל מוטי להמשיך להיות שכיר בחברה שנמכרה למעשה, ובלומפילד יוכל להמשיך לטעון כי לא מכר את ציוד החברה.

למוטי היה הדבר כדאי, בגלל סיבות ברורות: אם אכן קנה את הציוד, מניין נטל כסף לשלם תמורתה? ואם הוא בעליהן של החברה, הרי איננו שכיר אצל זרים ועליו לשלם מסים, מדי שנה בשנה.

בלומפילד אף הוא מעוניין בכך, אך מסיבות אחרות, שנחשפו בעדויות המישפט: חברת ישקו שלו היתה בעלת 40% בשדה-נפט בקימברלי שבקנדה. בו היו 25 בארות פעילות. השותף היה חברה קנדית בשם ניו קונטיננטל קומפני. בלומפילד ניהל עמה משא-ומתן על כניסתה לישקו, תיכנן הנפקת מניות ב'3 מיליון לירות למכירה להם (ההון של ישקו באותה עת היה 600 אלף מניות של דולר, רובן בידי בלומפילד, שהשקיע בכרישתן רק 80 אלף דולר בקירוב).

חלק מהנכסים של ישקו היה זיכיונותי נפט בישראל. בלומפילד רצה שהזיכיונות ימשיכו להיות על שם ישקו, אולם נאמר לו כי אם ימכור את ציוד החברה, יבוטלו הזיכיונות. לכן היה בלומפילד מעוניין בהנאת הישראלים, כדי לרמות את ה' קנדים: הוא רצה למכור את הציוד אבל להעמיד פנים כאילו לא מכר, וכך לא להפסיד את הזיכיונות בישראל.

ב'31 במאי 1963 כתב בלומפילד למוטי פרידמן: "המשא-ומתן עם החברה הקנדית לנפט מגיע לשלב חשוב. מבקש חומר בקשר לקידוחי נפט באזור חבור ולכיש. האם אתה יכול לשלוח לי מייד דיווח-חשבון אופטימי המצדיק את הקידוחים?"

דיווחים כוזבים

כ יוון שהמשא-ומתן נמשך, האריכו גם למוטי את האופציה לרכישת הציוד בשנת נוספת מדי-פעם.

(המשך בעמוד 38)